

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Helység-harc.

Irta: HORVÁTH GYÖZÖ vk. százados.

A Csendőrségi Lapok olvasói közül nem egy csodálkozni fog cikkem címén és önkéntelenül felveti a kérdést, hogy mi köze a csendőrségnek a helység-harcokhoz és mikor fog a csendőr helység-harcot vívni? Erre a kérdésre óhajtok elsőbbséggel válaszolni.

A hosszú és véres világháború utóbjait még egyik állam sem heverte ki teljesen. A veszített háborút követő társadalmi kilengések és eltolódások még napjainkban is kísértenek, a vörös rém hol itt, — hol ott üti fel fejét. Ha az első forradalmak felkészületlenül is találtak és mi ellenállás nélkül hajtottuk fejünket a esőselék uralmának igájába, a multból tanultunk és bizvást mondhatjuk, hogy még egy vér nélküli forradalom dicső telen napjait nem fogják feljegyezni a magyar történelem lapjai. Ha a világfelforgató elem aknamunkájának sikerülne is nálunk egyes társadalmi rétegeket ismét forradalomba kergetni, hazánk egész fegyveres erejének egységes arcvonala fog ezzel szemben állni, melyen a szennyes ár — ha még oly hatalmas is — meg fog törni.

Kemény küzdelem lesz a tömegindulatok megfékezése, mert szervezettebben és felkészültebben — mint a multban — fogja fejét felütni a vörös hydra. Ezért tehát nekünk is már jó előre meg kell tennünk az előkészületeinket, — mint ahogy a folyamszabályozó mérnök is csendes időben építteti meg a védőgátakat, — melyek a hömpölygő ár rombolásainak hivatvák útját állani.

A falu népét a vörös pribékek kegyetlenkedései annyira kijózanították, hogy itt a tév-tanok már nem találnak termékeny talajra. De a jövőben is fogékony marad a világfelforgató eszmék számára a városok félintelligens alsóbb néprétege, melyet a demagógok csábító képei meg-tévesztenek, kik a frázisoknak hitelt adnak, mert éppen a kellő műveltség hiányában nem tudják az álmodat a valóságtól megkülönböztetni és a távol kódében mutatott légvárakat szilárd építményeknek tartják. A jövő forradalmaktól tehát a falu távolmarad, ez szinte kizárólag a városok és ipartelepek forradalma lesz.

Ezzel már rá is mutattam arra, hogy hol

vélem a csendőrség szerepét a helység-harcban és milyen témát óhajtok cikkemben tárgyalni.

A helység-harc még korszerűen felszerelt hadseregeknél is, — amelyek egyenlően lovagias gondolkodású és nyílt fegyverekkel küzdő ellenféllel állnak szemben, — oly nehéz problémát képez, hogy a legújabb harcászati szabályzatok (francia, német és a mienk is) egyöntetűen azt mondják, hogy a helységeket lehetőleg kerüljük el és igyekezzünk a helységen kívül nyílt mezőben vívott harcokban annak birtoklását eldönteni. Még nehezebb feladat tehát az alattomos fegyverekkel küzdő forradalmi elemek megfékezése a helységekből, amíg a fegyverek és az alkalmasított eszközök egyenlőtlenségéhez még az is hozzájárul, hogy míg minket az egyenruha megkülönböztet és így orgyilkos merényletekkel vagyunk kitéve, addig a lesipuskás gazemberrel a békés polgárokkal egy öltönyt hordanak és ezen tömegében mindenkor könnyen eltűnhetnek. A ártatlanok kimelésének kötelezettsége ezenfelül még a részünkről alkalmazható fegyverek tekintetében is megköti a kezünket.

Ily nehéz viszonyok között tehát csak akkor számíthatunk sikerre, ha a szervezethezességünket és feltétlen engedelmségünket — mellyel a lázadótömeggel szemben erkölcsi fölényben vagyunk — kihasználva, a rendelkezésre álló összes erőket legapróbb részletekig átgondolt és előre kidolgozott terv alapján egységesen alkalmazzuk.

A magasabb parancsnokságok feladata tömegmozgalmakat állandóan figyelemmel kísérni, ennek eredményéből és a mult tapasztalataiból is okulva, megállapítani, hogy hol lesz a felkelés főfőszkei vagy kirobbanásának pontja és ennek alapján az erők elosztása és alkalmazása tervet készíteni.

Magatartásunkat a Harcászati Szabályzat rész 658. pontjához alkalmazhatjuk, amely a mondja: „Oly védelmet, amellyel az ellenséget nem csak meg akarjuk akadályozni abban, hogy val mely terepre át előnyomuljon, hanem az ellenséget döntő módon meg is akarjuk verni, támadással kell egybekapcsolnunk.”

Míg egyrészt a kitűzött célt — a felkelés teljes elfojtását — csak támadással lehet elérni, nem szabad megelégednünk azon védelmi rendszabályokról sem, melyek csupán a mozgalmat továbbterjedését hivatvák korlátozni és a megfertőzött területet semlegesíteni.

Ennek alapján tehát a tervünk is két főre ből fog állni:

a) rendszabályok a felkelés terjedésének és lázadók túlkapásainak megakadályozására;

b) tartalékok készenlétbehelyezése a mozgalom teljes leverésére.

„A tervnek legfontosabb, de egyszersmind legnehezebb része az, hogy a vezetés a döntésre minden rendelkezésre álló erőt egyesítsen”. (H. Sz. I. 54.) Epp úgy, mint az egész országra kiterjedő védelmi tervnél alapos mérlegelés után határozzák meg azt, hogy mennyi erő szükséges feltétlenül a helyi biztonság fenntartására, mennyi erőt lehet tehát elvonni a felkelés főfőszékének a leküzdésére, úgy kell a helységek védelmi tervénél is a biztonsági megszállások és egyéb védelmi feladatokra szánt osztagok erejét gondosan megszabni, hogy egyrészt elegendő tartalék maradjon a főcél elérésére, másrészt az osztagok ereje a rájuk bízott feladattal legyen arányban, hogy vereséget ne szenvedjenek. Ha meggondoljuk azt, hogy a helyileg elszigetelt mozgalmakat csirájukban kisebb erővel is el lehet nyomni, valamint azt, hogy a megszálló őrseget támadáshoz bármikor összpontosíthatjuk, viszont fontos pontokat később esetleg csak súlyos harcok árán tudunk majd ismét birtokunkba venni, akkor a helyes arányt a különböző feladatokra szánt erők között nagyjában már meg is állapítottuk.

Az csak természetes, hogy a honvédségen és a csendőrségen kívül, minden fegyverrel felszerelt egyéb közbiztonsági szervet is alkalmazni fogunk. A feladatok megszabásánál azonban az egyes alakulatok szerveztségére és fegyelmezett voltára figyelemmel kell lennünk. Míg a honvédséget és a csendőrséget zömét is úgyszólván kizárólag támadó feladatokra alkalmazzuk, addig a többi szervek inkább csak védőszerepet kapnak.

Sehol sem játszik oly fontos szerepet, mint éppen a helységharoban a helyi viszonyok gyökere ismerete. Nekünk azonban a benszült lakosság átlagos helyismeretének mértéke nem elegendő, amit egyébként a helység helyrajzi térképéből is bármikor kiolvashatunk. Nekünk a középületek és közüzemek helyén kívül utóbbiak szolgáltatási körletének és az ezen körletben fektetett fővezetékeknek (víz-, villany-, gáz-, távbeszélő-, távíró-, csőposta-, stb. vezetékeknek), valamint a legalább derék nagyságú átmérővel bíró csatornahálózatnak pontos ismeretére is szükségünk van. Tájékozódunk kell továbbá arról is, hogy a közüzemek vezetékeinek melyek a legérzékenyebbek, tehát a legkönnyebben megrongálható pontjai és hogy ezek megszakítását mily módon lehet esetleg átkapcsolásokkal, stb. áthidalni. Az ezen adatokról készített vázlatokat állandóan nyilván kell tartani és olyan példányszámban készletben tartani, hogy adott esetben minden önállóan alkalmazott, még legkisebb kötelek parancsnokát is egy-egy ilyen vázlattal elláthassuk.

Ha ezzel is megvagyunk, beható szemrevételezéssel tájékozódunk a helység különböző részeinek, különösen a középületeknek és közüzemeknek védelmi viszonyairól. Ennél mindenkor szem előtt kell tartanunk azt, hogy az átkarolás veszélye miatt csak egész háztömbök (utcák által határolt zárt helységrészek) védelme lehet sikeres.

Fenti adatok és tájékozódások alapján készítjük el most már a védelmi tervünket. A védelmi terv (leghelyesebben vázlat) felöleli a helység

azon fontos pontjait (középületek, közüzemek, útcasomópontok, stb.), amelyek birtoklása számunkra fontos, amelyeket tehát külön őrsegekkel szállunk meg. A védelmi viszonyok, a közüzemi vezetékek és szennyvízvezető csatornák fekvése és általában az utcák szélessége és menete szerint — fenti őrsegek bevonásával — záróvonalakat alakítunk, amelyekkel a helységet semlegesítő körzetekre osztjuk.

A záróvonalak célja, az azokon át vezető minden forgalmat és közlekedést megbénítva, ezzel a mozgalom továbbterjedését megakadályozni. A zárásnak nemcsak a földfeletti forgalomra kell kiterjednie, hanem mindenkor figyelmet kell fordítanunk a csatornahálózatra is, melyet a forradalmi rok titkos összekötő utakként, de meg a megszálló csapatok elleni merényletekre is valószínűleg kihasználni igyekeznek. A záróvonalaknál az utcák szélessége annyiban játszik szerepet, hogy ha azon valaki a tilalom dacára is át akar jutni, akkor széles utcában hosszabb ideig van tüzünknek kitéve, mint keskeny utcában, így tehát biztosabban leküzdhetjük; továbbá azért is, hogy a forradalmi támadás esetében őrsegeinket a túloldali házakból dobott kézigranátok ne veszélyeztessék. A záróvonal mentén az összes kapukat be kell csukni, a keresztező utcákat és egyéb átjárókat pedig akadályokkal kell eltorlaszolni. Hosszú egyenes utcák a pásztázás lehetősége miatt előnyösek, beszögélő útrészek pedig az őrseg elhelyezését könnyítik meg. Ha ilyen lehetőségek nincsenek, akkor az utca burkolatából emelt torlaszok mögé helyezjük el az utcát hosszantozó géppuskákat vagy lövészeket.

A semlegesítő körzeteken belül a szabad közlekedésünk és különösen a tartalék bármely irányban való gyors eltolásának biztosítására megfelelő közlekedő vonalakról kell gondoskodnunk, amit palánkok ledöntésével, háztömböknél a tűzfalakba vágott résekkel kell megteremtünk. Háztömböknél ezenfelül fontos, hogy a feljárás a háztetőre mindenkor lehetséges legyen.

Kiterjedtebb helységeken a többiek fölött kimagasló háznak hátsó támpontokká vagy fészkekké való kiépítése mindig célszerű.

A védelmi berendezésekhez tartozik még az egyes helységrészek közötti híradó vagy egyéb összeköttetés megalapozása, valamint a helységnek rejtett magántávbeszélő vonalak utáni átkutatása. Elő kell készítenünk a lakosság magatartását szabályozó hirdetményeket, hogy adott esetben ezek késedelem nélkül kifüggeszthetők legyenek. Ilyen hirdetmények tartalma:

a) a statárium kihirdetése lázadás, rablás, fosztogatás, stb. eseteire;

b) a lakosság magatartásának szabályozása (közlekedési tilalom, vagy ennek korlátozása az állomásparancsnokság engedélyjegyével ellátott személyekre, a kapuk állandó őrzete, a világítás szabályozása, a házakban tartózkodó nem állandóan ott lakó egyének bejelentésének kötelezettsége, ilyenek befogadásának és elrejtésének tilalma);

c) felszólítás ivóvíz, élelmiszer, tüzelő — és világító anyagokból több napos készlet felhalmozására;

d) figyelmeztetés, hogy mindennemű esemény

ben részvételtől tartózkodjanak, a lakosok a tudomásukra jutott forradalmi eseményeket a legközelebbi karhatalmi alakulatnak bejelentésük; e) tűzrendészeti előgondoskodások, stb.

Az állomásparancsnok az egész helységet védő körletekre osztja. A védőkörletek egy vagy több semlegesítő körzetből állhatnak. Kisebb helységek esetleg csak egy védőkörletet alkotnak.

Minden védőkörletbe külön parancsnokot és megtelelő erejét és összeállítású harcsoportot rendel ki. A harcsoport erejének és összeállításának megszabásánál a védőkörletre jutó feladat, a védelmi lehetőség és a felkelők által való veszélyeztetés valószínűsége játszik szerepet. A harcsoportok gyalogos alakulatokból (golyószórókkal és géppuskákkal), egyes lövegekből és aknavető alakulatokból, pécélgépkocsikból, fényszóró- és egészségügyi osztagokból fognak állani.

Az állomásparancsnok feltétlenül főtartalékokat tart vissza a maga rendelkezésére, mely a fentemlített alakulatokon kívül a tüzéség zömét és a lovasságot (utóbbit a helységen kívül, annak bezárására alkalmazva) tartalmazza.

A védőkörletparancsnokok a védelmi terv szerint harcsoportjukat megszálló őrsegek és őrökből és a körletartalékba tagozzák. A megszálló őrökből — mint már előbb is említettem — a kisebb lökőerővel rendelkező és így támadásra kevésbé alkalmas alakulatokat osztja be. Ha a harcsoport oly csekély erejű, hogy a megszálló őrsegek kirendelése az erők szétforgácsolására vezetne, akkor a parancsnok egész erejét együtt tartja, a közbiztonság és rend megővására pedig időnkénti járőrmenetekkel gondoskodik.

Az állomásparancsnok szabályozza a védőkörletek között, valamint ezek és a főtartalék között az összekötő járőr szolgálatot. A védőkörletek hasonlóképpen szabályozzák az őrsegek és a körletartalék közötti járőrszolgálatot. Erre a feladatra különösen alkalmasak a pécélgépkocsik.

Célszerű, ha a tartalékok gyors eltolását megfelelő szállítóeszközök (gépkocsik) készenlétbehelyezésével biztosítjuk.

Mielőtt most már a helység harc keresztülvitelére rátérnénk, vegyük kissé szemügyre az ellenfelet, ismerjük meg erőit és gyarlóságait, mert ennek tudatában azután annál könnyebben és annál eredményesebben léphetünk majd fel ellene.

Minden mozgalomnak vannak szellemi vezetői és végrehajtó közegei.

A kommunista és egyéb felforgató elemek vezetői általában véresszájú demagógok, kik értik a módját, hogyan kell lázító beszédekkel a tömegek tüzet gyújtani, azonban általában gyáva szájúak, kik az általuk hirdetett elvek érdekében legfeljebb addig mennek el, hogy néhány olyan merészebb frázist kockáztatnak meg, amelyekért azután — az elvtársak szemében mint mártírokat — hosszabb-rövidebb ideig hűvösre helyezik őket. Akkor, ha emberükre találnak és ha az izgató acélmagú feleletet válthat ki, ha tehát a testi épségük is veszélybe juthatna, akkor elsőnek mentik a bőrüket, hogy azt a proletáriátus érdekében a jobb jövő érdekében megőrizhessék.

A félrevezetett tömeg, a forradalom vak esz-

köze, különösen erkölcsi értéke tekintetében különböző retegekre osztható. Legveszedelmesebb és verősebb egyenlo értékű ellenfel a tanítók rajongók kised csoportja, akik hisznek ügyük igazságában, meggyőződésből cselekszenek, elveikért életüket is áldozni képesek, bátrak és elszántsak. (Szerencsénk, hogy nagyon-nagyon kevesen vannak.) A zöm, a vezetők terrorja alatt cselekvő munkástömeg, amely csak addig tevékeny, amíg a forradalom ügye jól áll, ha azonban bármikor is a kockázatasáról van szó, akkor meghátrál és élete kockázatasáról van szó, akkor meghátrál és vezetőihez hiven menti az életét. Általában — ha rajta áll a választás — szívesebben lapul meg az otthonában, minthogy elveit a torlaszokon harcoljon. Tudja azt, hogy balsiker esetén tettéért lakol, ezért cselekedeteiben bizonytalan, tétovázó. Minden forradalmi mozgalom előcsabosa a városok dologkerülő söpredéke, melynek minden zavaros fordulás kapóra jön és kedves, mert akkor és felfordulás kapóra jön és kedves, mert akkor szabadon rabolhat és fosztogathat. Mindaddig, amíg fegyverhasználatra nem kerül a sor, ez a csöcselék tölti ki a tüntetők első sorait, amely hangoz, mosdatlan szája és szemtelen. Az ellenfél taktikájához tartozik még az is, hogy támadó magatartásnál asszonyokat és gyermekeket állít az első sorokba, hogy — lovagias gondolkodásunkban sorokba, hogy — lovagias gondolkodásunkban bizva — minket a fegyverhasználatról visszatartson, vagy ennek esetében ártatlanok vérének ontásával vádolhasson.

Ezekkel szemben áll a csendőr, a közbiztonsági szervek legelittebb exponense, a kiválóan képzett katona, jellemileg kiválasztott és megbízható egyén, aki jogait és kötelességeit tökéletesen ismeri, kinek cselekedeteit törvény szabja meg, fellépésében tehát még felizgatott és cselekedeteiben elragadott tömeggel szemben is imponálóan biztos, aki nemcsak kötelekben alkalmazva, hanem egyenként is erőiesen és határozottan mer cselekedni. A csendőr tehát, ha számbelileg nem is, de erkölcsi tekintetben mindenkor fölényben van a rendezavaró tömeggel szemben és így, még ha a felkelők ideig-óráig helyenként sikert is értenek el a harc végéig kimenetele nem lehet kétséges.

Mint minden bajt és betegséget, úgy a felkelést is kezdő stádiumában, csirájában a legkönnyebb elfojtani. Tehát ha a közelgő veszedelméről tudomást szereztünk, haladéktalanul meg kell tenünk az ellenrendszabályainkat a mozgalom elnyomására. A mult keserű tapasztalatai megmutatják, hogy a félrendszabályok, az állhumanitás, a paktumok és általában a keztyűs kézzel való elintézés mire vezettek. A veszély lavinaszerűen nő, amit ma még tíz ember is elintézhetne, ha ezt elmulasztották volna, a mulasztást holnapután esetleg már több ezer ember is csak nehezen hozhatja helyre.

A felkelés vagy forradalom leszerelésénél mindenkor első tevékenységünk legyen a vezetők a főcinkosok kézrekerítése. Ezzel egyrészt elejét vehetjük a mozgalom továbbterjedésének, másrészt a vezetők nélkül maradt félrevezetett tömeget is így könnyebb újból a helyes útra terelni. A letartóztatásokat meglepetésszerűen és rajta ütősszerűen hajtsuk végre, különben a cinkosok egy része, megneszelyen a veszélyt, kerekét oldhat. E mellett készenlétben kell lennünk, mert

Még egy példa. A járőr eszinyomót talál, a nyomot a tanúk jelenlétében gipszszel kiönti és a gipszmásolatot magával viszi. A másolatot azonban nem hitelesíteti a tanúkkal. Később megállapítja, hogy egy gyanúba fogott ember eszinyomának a talpa teljesen megfelel a gipszmásolatnak. A felfedezés örömeiben elmulasztja a tanúkkal való hitelesítést, hiszen megvan a eszima is, meg a nyom másolata is. A főtárgyaláson mindakettő ott fekszik a bíróság asztalán. Az elnök felmutatja. Erre a vádlott azt mondja: „Igaz, hogy ez az én eszinyomom, de azért én mégsem jártam ott, ahol a nyomot a csendőrök állítólag találták”. De hiszen itt a gipsznyom, egészen olyan mint a eszinyomja talpa! „Hát hiszen csinálhattak a csendőrök a lakatnyájuk udvarán annyi nyomot a eszinyommal, amennyit csak akartak!” Nem ér a szép gipsznyom semmit.

Vagy úgy kellett volna a gipsznyomot és a eszinyomát azonosítani a tanúk előtt, mint a fentebbi példában, vagy meg kellett volna a gipsznyomot azokkal a tanúkkal jelöltetni, akiknek a jelenlétében megtalálták és kiöntötték. Még pedig akár úgy, hogy a nevüket ráírják egy darab papírosra, amelyet beledugnak a gipszbe, mikor az még folyékony, akár úgy, hogy a tanúk rányomják 1—2 ujjuk lenyomatát a még nedves gipszre.

Az elmondottak után most már meg kellene tennünk arra is, hogy a nyomozás eredményéről teendő jelentésben hol soroljuk fel az alkalmazott tanúkat. Feltétlenül mindig ott, ahol arról a eszinyomról van szó, amelyről jelen voltak. Tehát mikor a gyanúsított előadását írjuk le, ott nevezzük meg a tanúkat. Ugyancsak akkor nevezzük meg a házkutatás, vagy a szemle tanúit, mikor a házkutatás alkalmával történteket, vagy a szemlén észlelteket írjuk le. A jelentés elején pedig írjuk egyszerűen: „A járőr a nyomozást megkezdte és megállapította, hogy...”

Vessünk még egy pillantást a *Szolgálati Utasítás új Tervezetbe* (T.), mit tartalmaz tárgynkra vonatkozólag.

Megemlítsük méltó, hogy egy helyen sem rendel, hogy az alkalmazandó tanú a községi előjáróság tagja legyen. Ez helyesnek is látszik, mivel legjobban, ha a járőr a hozzáférhető személyek közül a legalkalmasabbakat választja ki tanúknak. Különben a legtöbb helyen, ahol róluk szó, azt kívánja a T., hogy megbízható és érdektelen egyének legyenek a tanúk, a házkutatásnál még hozzá teszi, hogy *polgári személyek* legyenek; az őrsparancsnok pedig két, nem a csendőrséghez tartozó egyén jelenlétében kérdezze ki a járőr által bekísért egyént. Jobb volna, ha mindenhol ugyanúgy határozná meg a T. a tanúk milyenségét, még jobb volna, ha külön pontot szánna ennek a kérdésnek.

A gyanúsított kikérdezésénél minden esetben a házkutatásnál mindig, a szemlémotozásnál lehetőleg, a szemlénél lehetőleg mindig kívánja a T. a tanúk alkalmazását, még pedig mindig kettőt. A fentebb előadottakra való hivatkozással helyesebbnek tartanám, ha az előírás mindegyik esetén úgy szólna, hogy: *ha csak lehetséges*, a szemlénél pedig jó volna *legalább két tanút* írni.

Annak jelentése, hogy a gyanúsított kikérde-

zésénél miért nem volt tanú alkalmazható, főleg, mert a bíróságot nem érdekli.

Új dolog, hogy a T. szerint a *sértett és a tanúk kikérdezésénél* is alkalmazható lenne két tanú az illetők előadásának hitelesítésére, *ha a csendőr azt szükségesnek látja*. Ha figyelembe vesszük, hogy a bűncselekmény tanúja valóban jóhiszeműen is változtathatja előadását a főtárgyalásig, mivel már nem jól emlékszik az eseményre, melynek tanúja volt, mennyivel inkább pontatlanul fog az alkalmazott hitelesítő tanú az egyszerű hallottakra visszaemlékezni. Nem sok értelme van ebben az esetben a tanúk alkalmazásának.

A T. még egy új dolgot kíván, nevezetesen, hogy a fogolyörzés tartama alatt legalább egy, a községi előjáróság által kirendelendő polgári egyének állandóan jelen kell lenni. Ez a *kirendelt egyén* láthatólag nem ugyanaz, mint az eddig tárgyalt *tanúk*, kirendelésének, ami községi rendőri közzé teszi, célja világosan, vagy helyesen sejtetően megmondva nincs. Mivel azonban úgy a csendőrség tekintélye, mint a fogolyörzésért való kizárólagos felelőssége ezen rendelkezés által veszélyeztetettnek látszik, az új utasításba való felvétele még megfontolandó volna.

Az ujjnyomatrendszer alkalmazása a csendőrségnél.

Irta: KISS ALADÁR főhadnagy.

A napokban testületünk egyik derék altisztjével beszélgettem, ki szégyenkezve jelentette, hogy egy, az őrskörletükben előfordult nagyobb szabású bűncselekményt — bár fáradságot nem kímélve és éjjelt nappallá téve dolgozott, — nem tudott kideríteni, míg előjáró járásparancsnok helyettese kezébe véve a nyomozást, rövid idő alatt eredményt ért el. Érdekelt a dolog s kérdezgetni kezdtem tőle a részleteket. Feleleteiből láttam, hogy már nyomozása kezdetén végzetes hibát követett el és csak járásparancsnok helyettese ügyességének és leleményességének volt köszönhető, hogy megmentett, ami még menthető volt. Nem akarom az esetet itt részletesen leírni, csupán annyit említek meg, hogy a járásparancsnok helyettesnek az esetet a helyszínén talált ujjlenyomatok segítségével sikerült kinyomoznia és hogy az előbbi nyomozás azért nem járt eredménnyel, mert a járőrvezető a helyszínén talált ujjnyomokat nem részesítette olyan figyelemben, amelyet azok a tapasztalat szerint megérdemelnek.

Ez az eset késztet arra, hogy az alábbiakban az ujjnyomatok értékesítése tekintetében a nyomozó csendőröknek egy kis gyakorlati utmutatással szolgáljak. Tudom, hogy a legtöbb csendőr előtt nem újdonság, amit elmondok s azért céloim inkább az, hogy a kriminalisztikának ezen, ma már nélkülözhetetlen segédeszköze iránt elsősorban a fiatal csendőrök érdeklődését felkeltssem s felhívjam figyelmüket arra, hogy az önképzésnek a daktiloszkópia terére való kiterjesztése ma már minden csendőrnek, ki jó nyomozóvá akar válni, elengedhetetlen.

Hogy mi a daktiloszkópia, azt — úgy hiszem — részletesen magyaráznom felesleges. Minden csendőr

tudja azt már az iskolából, hogy ha kezünk belső részét vizsgáljuk, azon szabad szemmel is jól látható vonalakat, úgynevezett papillár vonalakat s ezek között bemélyedéseket, barázdákat észlelünk, melyek az ujjak felső izén mutatkoznak a legjellegzetesebben. Ezek a papillár vonalak és barázdák a kéznek idegen tárggyal való érintkezése esetén, miután a bőr felületén levő pórusok váladéka az érintett tárggyhoz tapad, a kéznek, illetve az ujjnak a lenyomatát, másolatát adják. E lenyomat egy jellegzetes rajzot mutat s ez az ábra minden embernél más, de ugyanazon embernél a négy hónapos magzati kortól — az ideiglenes külső behatásoktól eltekintve — a halál után bekövetkező feloszlásig egyforma. Ezen a számításokon és gyakorlati tapasztalatokon alapuló és megdönthetetlennek bizonyult elven épült fel az ujjnyomat rendszer, a daktiloszkópia. E néhány sor keretében nem áll módomban a daktiloszkópiával elért sikerekről részletesen beszámolni, de fontosságát és a büntetésekre való veszélyességét legtalálébban annak a küzdelemnek rövid ismertetésével lehet legjobban bizonyítani, amelyet a büntetések ellene kifejtenek. A fájdalommal nem törődve, képesek ujjjaikat forró vízbe, olajba mártani, ledörzsölik kezük felületét, mert azt hiszik, hogy ezzel ujjjaik vonalrajzát megváltoztatják. A fáradozás mind hiába való, mert e behatások csak ideiglenesek, melyek elmúltával az ujj visszanyeri régi képét, ha pedig a manipulációk nyomai meg is maradnának, a jellegzetes nyomok csak elősegítik a felismerést. Ép így nem mutatkozik célszerűnek a gummi keztyű használata sem, mert keztyűben dolgozni kényelmetlen. Igen sok esetben még a keztyűvel dolgozni akarók is lehúzták keztyűiket, sőt ráadásul gyakran vissza is hagyták. Legtöbb eredményt talán a helyszínen letörölgetésével érték el, de nagyon kevés olyan büntettes van, kinek a zsákmány megszerzése, a cél elérése után, mikor minden gondolata csak a menekülés, ez eszébe jut. De ha eszébe jut is, az érthető izgalom hatása alatt rendesen felületesen végzi s így a törölgetés is felületes lesz, eredményt nem biztosít. Ők azonban nem adják fel a reményt s tovább küzdenek; holnap talán már egy újabb módszerrel lepnek meg bennünket, de miként eddig, minden valószínűség szerint ezután is, küzdelmük meddő lesz s a daktiloszkópia egyrészt nyilvánartásuk, másrészt személyazonosságuk megállapításánál továbbra is megbecsülhetetlen szolgálatot tesz. A nyilvánartást az ujjlenyomatok kilencféle ábráinak permutációs fő- és alosztályozásával az Országos Bünygyi Nyilvánartó hivatal végzi; az ehhez szükséges ujjlenyomatok felvételére a kir. ügyészségek és kir. járásbírók vannak hivatva. Így tehát a hatóságok ily irányú tevékenysége, bár mennyire is érdekes az, a csendőrséget közelebbről nem érinti, ezért elegendő lesz annyit tudni, hogy az Országos Bünygyi Nyilvánartó Hivatal, mely Budapest V. ker. Zrínyi-utca 4. sz. alatt van, az összes büntetett előéletű egyénekről pontos nyilvánartást vezet s a csendőrségnek — a személyi adatok pontos és részletes felsorolását tartalmazó — megkeresésére is készséggel ad felvilágosítást.

Annál nagyobb fontossággal bír a csendőrre nézve annak megismerése, hogy miként lehet a helyszínen talált ujjnyomból a tettes kilétét meg-

állapítani. Fontos, mert nehéz elképzelni olyan bűncselekményt, melynél a tettes ujjának lenyomata ne maradt volna vissza. Ez az ujjnyom a nyomozó kezében megbecsülhetetlen s a tettes tagadásával szemben is döntő tárgyi bizonyíték és a nyomozás sikerét biztosítja. Természetes, hogy ez a bűncselekmény elkövetése közben visszamaradó ujjnyom mindig különbözni fog a nyugodt körülmények között, a szükséges eszközök segítségével felvett mesterséges ujjlenyomattól és az egész ujj lenyomatának aszerint, hogy a tettes milyen tárggyat és hogyan fogott meg, mindig csak bizonyos hányadát tartalmazza. Ez a körülmény azonban a lenyomat használhatóságát hátrányosan nem befolyásolja, mert a helyszínen visszamaradó ujjnyom a személyazonosság, míg a mesterséges ujjlenyomat a nyilvántartás megállapítására szolgál. Előbbihez az egész ujjlenyomat $\frac{1}{10}$ sőt $\frac{1}{20}$ része is elegendő.

Ujjnyom síma-kemény, lágy és puha tárggyon egyaránt visszamaradhat. Az erdes, durva és bolyhos felületű tárggyak nem alkalmasak a visszamaradásra, miért azokon keresnünk is felesleges. Mint érdekes és reánk nézve fontos jelenséget megemlítem, hogy izgatott lelki állapotban a pórusok kiválasztása fokozottabb s így, több váladék tapad az érintett tárggyhoz, minek természetesen következménye az, hogy az ujjnyom tisztább, váladékdúsabb lesz. Jól használható ujjnyomot a legtöbb esetben nem a tettes legintenzívebb működési helyén pl. páncélszekrény feltörésénél a szekrényen, hanem annak közelében levő tárggyakon, a bejövetheti és eltávozási helyen fogunk találni, tehát jó azt rögtön ott keresni. Tanácsos a bűncselekmény lefolyását elképzelni és megállapítani, hogy hol jöhetett be, hol távozhattott el a tettes és melyek azok a tárggyak, melyeket okvetlenül érintenie vagy megfognia kellett. Ennek előzetes megállapítása az eredményes keresést nagyon megkönnyíti. A keresésnél különös gondot kell fordítani a helyszínek változatlan állapotban való meghagyására, különösen a tárggyak összefogdosását kell feltétlenül mellőznünk, illetve megakadályoznunk, nehogy a később odakerült ujjnyomok nyomozásunknak helytelen irányt adjanak. Részletesen érdeklődnünk kell, hogy járt-e valaki előttünk a helyszínen és nem fogott-e meg valamely tárggyat. Ha igen, ki volt az, mit és hol fogott meg? A bemondások pontosan feljegyzendők és ha szükségesnek mutatkozik, az illetők ujjlenyomatát a talált ujjnyommal már a nyomozás kezdetén össze kell hasonlítani. A csendőr maga is ügyeljen, mert a tárggyak összefogdosásával könnyen zavart idézhet elő.

A talált ujjnyom biztosításáról, megőrzéséről és a szükséges beszállításáról gondoskodni a csendőrnek igen fontos kötelessége, mert azok megsemmisülése esetén nemesak magát fosztja meg a nyomozását nagyon megkönnyítő nyomtól, hanem az eset kiderítését is könnyen veszélyeztetheti. Soha sem szabad szem elől téveszteni, hogy a kis nyom, melynek alapján a tettes tagadásával szemben már halálos ítéletet is hoztak, igen érzékeny, nagyon könnyen megsemmisül és talált állapotában sokáig nem marad meg. Nagy melegben, erős szívóképeségű tárggyon órák alatt megsemmisülhet s hiába minden igyekezet, soha többé nem hívható elő.

Síma-kemény felületű tárgyon normális hőmérséklet mellett és erőszakos behatásoktól megvédetten napokig, igen kedvező körülmények között hetekig is megmaradhat ugyan, de ebben bízni nem szabad, hanem legjobb azt megelőző biztosítanunk, ha pedig szükséges és lehetséges, szakszerűen csomagolva beszállítanunk. A becsomagolást a legnagyobb vigyázattal kell eszközölni. Az ujjlenyomatot tartalmazó tárgyat legcélszerűbb egy kis dobozba csomagolni akként, hogy az a doboz alján szeleimél fogva megrögzíthessék. Ezáltal az ujjnyomott a ledörzsölődéstől megóvjuk és elérjük, hogy az sértetlen állapotban kerül az Országos Bünygyi Nyilvántartó hivatal daktiloszkopusa kezébe.

Az ujjlenyomatokat aszerint, hogy azok milyen tárgyon, látható vagy láthatatlan állapotban maradtak vissza, 3 csoportba osztjuk és benyomott, színes vagy szintelen ujjnyomoknak nevezzük. E megkülönböztetésnek az ujjnyomok gyakorlati felhasználásánál nagy jelentősége van, mert mindegyiknek más és más az eljárás, melynek ismerete nélkül azokat értékesíteni nem lehet.

A benyomott vagy plasztikus ujjnyom gipszben, puha gittben, viaszban, agyagban esetleg vastag porban fordul elő és úgy jön létre, hogy az ujj ezen anyagok megfogásakor azokba benyomódik és így a megfogott tárgyakon az ujjnak szabad szemmel is jól látható vonalrajza marad vissza. Ily lenyomat ritkán fordul elő és felhasználása, a visszamaradt negatív kép pozitívra tétele és a domborúság kiküszöbölése igen nehézkes, sok fáradságot és még több költséget igényel. Mégis, ha a tárgy, melyen az ujjnyom visszamaradt, könnyen szállítható és szállítása közben való összetörésétől és így az ujjnyom megsemmisülésétől tartani nem kell, akkor igen óvatos csomagolás után be kell küldeni, ellenkező esetben az Országos Bünygyi Nyilvántartó Hivataltól az illetékes ügyésznek útján daktiloszkopus sürgős kiküldését kell kérni. Ily kérelem természetesen csak akkor indokolt, ha nagyobb szabású büncselekményről van szó és alapos a gyanunk, hogy a tettes ujjlenyomatát találtuk meg, vagy ha egy oly egyén ujjlenyomatát találtuk meg, ki több büncselekményt követett el anélkül, hogy kilétét megállapíthattuk volna.

A színes vagy látható ujjnyom, mely színezése folytán a mesterségesen felvett ujjlenyomathoz igen hasonlít, az idegen festőanyaggal bevont kéznek síma és kemény felületű tárgyak érintése által jön létre. A véres ujjnyom, mely nemcsak ölésnél, hanem a kéznek megsértése esetén más büncselekménynél is előfordulhat, a leggyakoribb színes ujjnyom, de a festékes, olajos esetleg kormos ujjnyomok is gyakran előfordulnak. Sajnos, e nyomok sokszor használhatatlanok, mert az idegen festőanyaggal rendesen az ujjak barázdái is megtelnek és nem vonalrajzot, hanem csak egy foltot mutatnak. Felhasználásuknál itt is a beszállítási lehetőség irányadó, ami csak az esetben tekinthető kizártnak, ha nagy, nem szállítható tárgyról van szó. Ez esetben szükséges rész kivágásával, főleg azonban az ujjnyom lefényképezésével is eredményt érhetünk el.

A legértékesebb és leggyakrabban fordul elő a szintelen, vagy láthatatlan ujjnyom, mely fémen, üvegen, papíron s általában minden síma és

kemény felületű tárgyon a kéz legkisebb érintésére is könnyen visszamarad. Miután látható nyomot nem mutat, a tettes legtöbb esetben nem gondol megsemmisítésére. Könnyen, kevés költséggel és igen jó eredménnyel értékesíthető. Szükséges azonban, hogy előbb láthatóvá tegyük. Ezen csupán kezűgyességet igénylő és egy-két próba után könnyen elsajátítható előhívási eljárás abban áll, hogy a tárgyak azon helyeit, hol a helyszíni szemlénk alapján ujjnyomot sejtünk, az alaptárgy színétől elütő, erős tapadó képességgel bíró igen finom örlésű száraz porba mártott puhaszálú ecsettel könnyedén megérintjük s a tárgyon végig húzzuk. Ez által azon a helyen, hol a tárgyat az ujj érintette, a por lerakódik és az ujjnak lenyomata szabad szemmel is jól látható lesz. A gyakorlati életben az ezüst-szürke argenterátot és a fekete-szürke színű grafitport alkalmazzák leggyakrabban, míg a papíron keletkezett láthatatlan ujjnyomot a sötétkék színű indigó-porral hívhatjuk elő a legjobban. Azonban sem e porok, sem az ecset hiányán nem szabad kétségbeesni, mert minden, a fenti tulajdonságokkal rendelkező por (kréta, olompör stb.), bekenésre pedig a megtépett puha vatta is igen jó szolgálatot tehet.

A leírt módon előhívott és láthatóvá tett ujjnyom azonban ezen állapotában igen érzékeny, könnyen megsemmisülhet, tehát annak marandóvá tételéről, rögzítéséről kell gondoskodnunk. A rögzítést fényképezéssel vagy a lakklórhöz hasonló, könnyen hajlítható, rendkívül nagy tapadó képességgel bíró, Schneider Rudolf volt bécsi rendőrségi fényképész által feltalált és előttünk ismeretlen anyagból gyártott u. n. „Fóli“ segítségével eszközöljük akként, hogy a szükséges nagyságban kivágott fóli-darabot a zselatin fedőréteg eltávolítása után az ujjnyomra helyezve óvatosan rászorítjuk. A kevés idő elteltével levett fólin az ujjnyom igen tiszta másolatát látjuk, mely a zselatinréteg visszatevése után minden behatástól megvédve igen sok ideig megmarad, a legkisebb veszély nélkül szállítható és igen jól felhasználható. Az egész eljárásnál, — mely minden csendőr által nagyon könnyen elsajátítható, — csak arra kell ügyelni, hogy a rögzítendő ujjnyomban por, piszok ne legyen, miért is azt, ha szükséges, előzőleg vatta segítségével igen könnyed érintéssel meg kell tisztítanunk, nehogy az esetleg oda került idegen anyag a lenyomat képét elmosódottá tegye.

A papíron visszamaradt ujjnyom előhívását indigó-porral, míg rögzítését fényképezéssel és fixáló anyagokkal végezzük. Az előhívott és külső behatásoktól védett helyen tartott ujjnyom elég sokáig megmarad és jól felhasználható. Az előhívásnál, mely abban áll, hogy a papírra egy kevés indigó-porot teszünk és azt azon végiggrázzuk, különösen arra kell ügyelni, hogy ujjainkkal a papírnak az ujjnyomot tartalmazó oldalát ne érintsük, miért is tanácsos a papírt két végénél összefogni.

Végül, mint legfontosabbra, röviden rá kívánok mutatni még, hogy a csendőr a helyszínen talált ujjnyomot hogyan használja fel és miként értékesítse nyomozásánál. Az ujjnyom azon esetben, ha a büncselekmény elkövetésével valakit gyanúsítunk, pozitív, vagy negatív eredményt biztosít. Pozitív lesz az eredmény akkor, ha az a gyanúsított

ujjlenyomatával egyezik, míg ha csak arra nyújt felvilágosítást, hogy a tettest nem jó irányban keressük, negatív eredményről beszélünk. Mindkettő igen fontos, mert egyrészt a tettes kilétét megmutatva, nyomozásunk teljes sikerét biztosítja, másrészt figyelmeztet bennünket, hogy ne töltsük hiábavaló fáradozással az időt, hanem tereljük más irányba a nyomozásunkat, amivel nemcsak hogy sok időt és fáradságot takaríthatunk meg, hanem a sikert is elérhetjük. Azon esetben tehát, ha a csendőr ujjnyomot talál, azonnal hasonlítsa össze mindazon egyének ujjlenyomataival, kik a büncselekmény elkövetésénél a legkisebb gyanu alapján is számításba jöhetnek. Az összehasonlítás igen könnyű és akként eszközölendő, hogy mindegyik gyanúsítottnak mind a fiz ujjáról egy nyolcad ív síma papírra láthatatlan ujjnyomatokat veszünk fel, melyeket aztán indigó-porral történt előhívásuk után a talált ujjnyommal egyeztetünk.

Az egyeztetéshez természetesen egy kis gyakorlat szükséges, melyet azonban a csendőrök — egyéni ujjnyomatainak összehasonlításával — könnyen megszerezhetnek. Fontos, hogy a szem az ujjlenyomatok rajzához hozzászokjon, azoknak legkisebb vonalait is megkülönböztesse, mert az összehasonlításnak nem az ujjlenyomat rajza által nyújtott összehasonlítás, hanem a rajz részleteinek megfigyélésén kell alapulnia. Miután rendes körülmények között nem igen lehet megállapítani, hogy a helyszínen talált ujjnyom a tettes, melyik ujjától származik, azt vagy azokat a gyanúsított egyének összes ujjainak lenyomataival össze kell hasonlítani. Az eljárás szabálya az, hogy az összehasonlító nyomatnak megállapítjuk összes sajátosságait, nevezetesen az egyes fodrok elágazódásait, megszakadásait, görbüléseit, stb. és azután azt keressük, hogy ezek a sajátosságok megvannak-e a másik nyomaton is, még pedig ugyanazon a helyen és módon?

Természetes, hogy ilyen összehasonlításnak csak akkor van értelme, ha mindkét ujjlenyomat egy és ugyanazon fajtahoz és alfajhoz tartozik, mert a fajtabeli vagy alfajtabeli eltérés az azonoságot már eleve kizárja. (Vagyis pl. ha a helyszínen talált ujjnyom fodrai örvényrajzot mutatnak, úgy a felvett ujjnyomok közül csak azokat kell vele összehasonlítani, amelyek szintén örvényes rajzu fodrokat tartalmaznak). Felületes összehasonlítás könnyen tévútra vezethet!

Ha gyanúnk senkire sem irányul, a talált ujjnyomot küldjük be az Országos Bünygyi Nyilvántartó Hivatalhoz, magunknak pedig egy rögzített másolatát tegyük el. Ha az ujjnyom büntetett előéletű egyéné, akkor annak tulajdonosáról a Bünygyi Nyilvántartó Hivataltól pontos felvilágosítást kaphatunk, melynek alapján a kézrekerítésre szükséges intézkedéseket könnyen megtehetjük. Ha pedig a beküldött ujjnyom ott még nem szerepel, akkor elteszik s egy esetleges későbbi büncselekménnyel kapcsolatban beküldött ujjnyommal való egyezés esetén az előző büncselekményre nézve is tisztázódik a rejtély. Természetesen minden esetben csak a hivatal lesz a végleges válasz megadására hivatott.

Hangsúlyozni kívánom, hogy bár az ujjnyom döntő bizonyíték s kétséget kizáróan bizonyítja,

hogy annak tulajdonosa a helyszínen volt, a csendőrnek nem szabad még itt megállani, hanem további nyomozásával be kell bizonyítania, hogy az ujjnyom máskor, mint a cselekmény elkövetésekor nem került oda. Ezzel elejét vesszük a csendőrt megszegényítő és fáradozását megsemmisítő azon esetnek, hogy a gyanúsított a bíróság előtt beismeri ugyan, hogy az ujjnyom tényleg az övé, de hozzáteszi, hogy ő csak a cselekmény elkövetése után járt ott és fogta meg a kérdéses tárgyat, amit ha a csendőr az ily támadás ellen eleve nem bástyázta magát körül, hamis tanúkkal igazolni is tud. Ezt elkerülni pedig minden csendőrnek érdeke.

Ezeket akartam ez alkalommal a daktiloszkopiáról általánosságban elmondani. A tárgyat korántsem merítettem ki, de nem is volt céлом; csupán arra akartam csendőreink figyelmét felhívni, hogy a daktiloszkopiával behatóan foglalkozni nemcsak szép, hanem — érdemes dolog is.

HIREK

A m. kir. Hadtörténelmi Múzeum kérelme. A m. kir. Hadtörténelmi Múzeum igazgatósága felhívja a volt honvéd-, népfelkelő- és közös ezredek bajtársi szövetségeit, hogy ezredek legkiválóbb haditényeit megfelelő kivitelű művészi ábrázolatokban (csataképek stb.) örökítsék meg és azokat a Hadtörténelmi Múzeumban helyezték el. A múzeum igazgatósága a bajtársi szövetségeknek szívesen szolgál útbaigazításokkal és kéri azok megbízottait, hogy vele lépjenek érintkezésbe.

Jutalmazás. A m. kir. belügyminiszter Márovics Máttyás szegedi kerületbeli I. oszt. tiszthelyettes, Sikos András ugyanazon kerületbeli főtörzsrőrmester és Kozma Sándor csendőr részére egy Vészto község határában elkövetett rablás és gyilkossági kísérlet, továbbá egy Sarkadkeresztúr község határában elkövetett rablógyilkossági eset kiderítéséért 10—10 aranykorona pénzjutalmat engedélyezett.

Dicséret. A m. kir. székesfehérvári csendőrkerület parancsnoka: vitéz Molnár Dezső és Kovács Imre székesfehérvári kerületbeli csendőröket nyilvánosan megdicsérte, mert a csendőriskolánál mint kiképző altisztek kiváló rátermettségükkel, fáradságot nem ismerő buzgalomukkal, példás magaviseletükkel, valamint aláréndeltjeikkel szemben tanúsított helyes és célirányos bánásmódjukkal a kiképzés sikeréhez és a fegyelem megszilárdításához nagyban hozzájárultak.

A m. kir. pécsi csendőrkerület parancsnoka: Krcmmer A. József I. oszt., Pap János II., Haraszi István és Pölöskei József 2. oszt. tiszthelyetteseket, továbbá Horváth György II. főtörzsrőrmestert okirattal megdicsérte, mert egy, még 1918. évben elkövetett és országos feltűnést keltett hét rendbeli gyilkossági, több rendbeli súlyos testi sértési és betöréses lopási eset tetteseit 12 napig tartó fáradhatatlan és kiválóan leleményes nyomozás után kiderítették, illetve járőrvetőiket a nyomozásban teljes odaadással és sikerrel támogatták.

A m. kir. szegedi csendőrkerület parancsnoka: Pap Imre csendőrt nyilvánosan megdicsérte, mert a folyó évben a közbiztonsági szolgálat terén kiválóan eredményes tevékenységet tanúsított és magát példásan viselte.

A m. kir. miskolci csendőrkerület parancsnoka: Becze Illés 2. oszt. tiszthelyettest nyilvánosan meg-

dicsérte, mert Reesk községben egy gondatlanságból keletkezett tüzeset alkalmával az égő ház egyik, belülről füstölgő szobájából egy, a füsttől már fuldokló és a halállal vívódó embert saját élete kockáztatásával kimentett.

Elöléptek. Főtörzsőrmesterré: Biró Jónás, Csatári Lajos, Böresök Sándor, Barta István, Csiki György, Horváth Gábor, Polgár Sándor, Dorotovics János, Csintó János Péter, Bozsán László budapesti kerületbeli törzsőrmesterek; **örrmesterré:** Pál József, Dobos Sándor, Batori Lajos, Kovács András és Samu János budapesti kerületbeli csendőrök.

Házasságot kötött: Mikulás János székesfehérvári kerületbeli főtörzsőrmester Kun Lidiával Tarjánban augusztus 9-én.

Elhaltak: Farkas József IV. budapesti kerületbeli főtörzsőrmester Budapest, Huszár Márton budapesti kerületbeli csendőr Ludányon.

Kérelem. Döményi Mihály főtörzsőrmester kéri Puskás Kálmán főtörzsőrmestert, hogy címét vele közölje. Címe: Csendőrőrs Rózsaszentmárton, Heves-megye.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

P. L. Az őrsparancsnoki kinevezés a 2. oszt. tiszthelyettesi rendfokozathoz van kötve, 3. oszt. tiszthelyettes tehát őrsparancsnokká véglegesen ki nem nevezhető.

Sz. A. A testőrséghez csak csendőrségi szolgálati kötelezőjének lejártá után léphet át. Felvétel van. Feltétel: kifogástalan minőség mellett legalább 172 cm. testmagasság. A növelés a testőrségnél is korlátozva van, újonnan belépő egyén az engedély elnyerésére egyelőre nem számíthat.

Tibolddaróc. Mintán Ön a testületől 11 évig és 10 hónapig, tehát hosszabb ideig volt távol, mint amennyit előző csendőrségi szolgálati ideje kitett, Önt a 180969/VI. c. 1923. számú rendelet értelmében „csendőr” rendfokozat illeti meg, őrmesterré pedig csak 1930 május 1-én lesz előléptethető.

B. M. törzsőrmester. A csendőrségtől való meg gondolatlan kilépésnek bizony hátrányai vannak s az eredmény mindig ugyanaz: késő bánat. Minthogy szolgálati idejének megszakítása 30 napnál tovább tartott, előző szolgálati ideje a nyugdíj-jogosultság szempontjából elveszett, ezen most már segíteni nem lehet.

Járőrtárs. Rendezett tanácsú városokban a közigazgatási hatósági jogokat a városi tanács gyakorolja, melynek elnöke a polgármester. (1886. évi XXII. t.c.) A polgármester a főszolgabíróval egyenrangú és közvetlenül az alispánnak van alárendelve. Olyan rendezett tanácsú város, amelyben a közigazgatási teendőket főszolgabíró végezte, nincsen. A rendőri bíraskodást az 5047/1919. M. E. számú kormányrendelet értelmében elsőfokban az államrendőrségi kapitány, másodfokon pedig az illetékes rendőr kerületi főkapitány gyakorolja.

S. A. A honvédséghez csakis csendőrségi szolgálati idejének letelte után léphet át. Csak mint rendfokozat nélküli honvédet veszik át, addigi csendőri rendfokozata után azonban szakaszvezetői illetményt kap.

Martonvásár. A Kormányzó Ur Öfömméltósága arcképét a Hadtörténelmi Levéltár V. csoportjánál (Budapest, I., Bécsi-kaputér 4. sz. III. em.) lehet beszerezni, ára 50.000 korona. Megjegyezzük, hogy azon parancsnokságok részére, amelyek Öfömméltósága arcképével még ellátva nem volnának, azt a m. kir. Belügyminiszter ur hivatalból be fogja szerezni.

G. M. főtörzsőrmester. A vadászat megengedése a 184.684. VI. c. 1923. számú rendelettel csak kiállításba helyeztetett, erre vonatkozó konkrét rendelkezés azonban még kiadva nincsen.

Ugy tudjuk, hogy a vadászat csak tiszthelyettesek részére fog megengedtetni, kik azt csakis szabadság alatt és — ha a közbiztonsági viszonyok megengedik — vasár- és ünnepnapokon gyakorolhatják. Az engedélyt valószínűleg az illetékes csendőr kerületi parancsnokság fogja megadni, a hatósági engedélyt (vadászjegyet) azonban éppen úgy meg fog kellenni szerezni, mint a polgári egyéneknek. A vonatkozó rendelkezés kiadásáig a tiszthelyettesek és alacsonyabb rendfokozatu csendőr egyéneknek a vadászat megengedve nincsen.

G. A. csendőr. Azt, hogy a II. osztálya íróknak az általuk készített fogalmazványok kidolgozatként beszámíthatók-e vagy sem, a kerületi parancsnokságok szabályozzák, e tekintetben tehát az illetékes kerületi parancsnokság intézkedése mérvadó.

K. Zs. Az Ön által említett községben a háztulajdonosok szabad rendelkezési jogát 1923. évi május hó 1. napjától kezdődő hatállyal a 2222/1923. M. E. számú kormányrendelet visszaállította és ezt a rendelkezést az 1924. évi április hó 22-én kelt 3333/1924. M. E. számú rendelet 1. §-a is fenntartotta. Az Ön által említett községre tehát a legújabb lakásrendelet hatálya nem terjed ki, hanem a bérleti viszony keletkezésére, megszűnésére és fennállására a magánjog szabályait kell alkalmazni, vagyis sem igénybevételek, sem béremlési vagy felmondási korlátozásnak helye nincsen. A háztulajdonos tehát a lakásért annyi bért követelhet, a mennyit akar, Önt azonban addig nem lehet kilakoltatni, míg más lakás nem áll rendelkezésre.

L. J. csendőr Mecsekszaheles. 1. Hadbírói eljárás alatt álló egyént mindaddig, míg az eljárás befejezést nem nyer, előléptetni nem lehet. Ha azonban az eljárás az illetőre nézve kedvező befejezést nyer, akkor utólag előléptethető és eredeti rangnapját is visszanyeri. 2. Kérdését nem értjük. Írja meg, hogy a csendőrséghez való közvetlen átlépését miért nem tudja igazolni?

3. oszt. tiszthelyettes. Ranghelyesbítési kérelmét kiállítás-talannak tartjuk, mert az említett rendelet világos rendelkezésével ellentétben áll. Az összehasonlítás nem egészen helytálló, mert a háború alatt itthon teljesített csendőrségi szolgálat érdem szempontjából semmiképpen sem állott mögötte a tábori csendőri szolgálatnak. Itt is, ott is a hazát szolgálták.

Harcos. A Máv. nyugdíjintézeti alapszabályok XI. függeléké értelmében Önnek a pályamunkái minőségben eltöltött ideje nyugdíjába még a Máv.-nál is csak akkor számított volna be, ha kinevezték volna és ha a nyugdíjintézet tagjává lett volna, ami azonban kineveztetése és 25 éves életkora előtt nem lett volna lehetséges. Mivel azonban Ön kinevezve nem volt, az említett idő természetesen csendőrségi nyugdíjába sem számítható be. A nyugdíjintézeti tagsági díjat utólag befizetni nem lehet, mert a nyugdíjintézetnek napibér mellett alkalmazott egyének tagjai nem lehetnek, de utólagos befizetésnek különben sincsen helye.

Pécsi kerület. 1. Tekintettel arra, hogy az említett ügyben a kerületi parancsnokság már intézkedett, ezen intézkedés bíráltságára hivatva nem vagyunk. 2. A fenntartási pótlék ügyében a folyó évi 5. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 35.367/VI. b. 1924. számú belügyminiszteri rendelet intézkedik. 3. A csendőrség egyéneknek és családtagjainak megbetegedésük esetén kórházi ápolásra van igényük. Amennyiben magukat otthon gyógykezeltetik, úgy a kincstár a gyógyszer árát megtéríti.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZES ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
(Telefon: 5-67, 5-68.)

Felelős vezető: Tiringor Károly műszaki igazgató.